

Viite

Asia

Epävirallinen maatalousministerikokous Tšekin Prahassa 14.-16.9.2022

Puheenjohtajavaltio Tšekki järjestää epävirallisen maatalousministereiden kokouksen Prahassa 14.-16.9.2022. Suomea kokouksessa edustaa maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen.

Ministerikokouksen aiheena on ”Ruokaturva – EU:n maatalouden ja elintarviketeollisuuden rooli kestävässä globaalissa ruuantuotannossa”.

Koska kyseessä on epävirallinen ministerikokous, kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Asialista:

Epävirallisen ministerikokouksen aiheena on ”Ruokaturva – EU:n maatalouden ja elintarviketeollisuuden rooli kestävässä globaalissa ruuantuotannossa”.

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2022-00645

RO

Santala Anna, Virolainen Jukka,
Viljakainen Sanna(MMM)

02.09.2022

Asia

Epävirallinen maatalousministereiden kokous Tšekin Prahassa 14.-16.9.2022

Kokous

Epävirallinen maatalousministerikokous 14.09.2022 - 16.09.2022

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalousministerit kokoontuvat epäviralliseen ministerikokoukseen Tšekin Prahaan 14.-16.9.2022. Ministerikokouksen aiheena on ”Ruokaturva – EU:n maatalouden ja elintarviketeollisuuden rooli kestävässä globaalissa ruuantuotannossa”.

Suomen kanta

Suomi kiittää Tšekkiä hyvästä tausta-asiakirjasta, joka käsittelee kattavasti ruokaturvaa eri näkökulmista.

Tiedonannosta ruokaturvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta on annettu E-kirje E 41/2022 vp.

Suomi katsoo, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja väestön ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa.

Suomi on huolissaan maatalouden tuotantokustannusten noususta ennätystasolle ja kustannusten nousun vaikutuksesta tuotannon kannattavuuteen, määrään ja laatuun.

Pääasiallinen sisältö**Tšekin laatima tausta-asiakirja epävirallista maatalousministereiden kokousta 14.-16.9.2022 varten**

Tšekin laatimassa tausta-asiakirjassa todetaan, että Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteen ”Ei nälkää” saavuttamisessa on kiire, sillä tällä hetkellä kehitys on päinvastaista tavoitteisiin nähden: esimerkiksi vuonna 2021 arviolta 828 miljoonaa ihmistä kärsi nälästä, mikä oli 46 miljoonaa ihmistä enemmän kuin vuonna 2020 ja 150 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2019. Tausta-asiakirjassa viitataan YK:n elintarvike- ja

maatalousjärjestön (Food and Agriculture Organization, FAO) selvitykseen, jonka mukaan akuutin ruokaturvattomuuden arvioidaan huononevan entisestään 20 valtiossa ja alueella vuoden 2022 aikana.

Tausta-asiakirjassa luetellaan ruokaturvaan vaikuttavat tekijät, kuten biodiversiteetti- ja ilmastokriisi. Lisäksi etenkin haavoittuvaisten ja pienituloisten alueiden tilanne on jo ennestään heikentynyt koronapandemian myötä, ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on aiheuttanut hintashokkeja ruoka-, energia- ja lannoitemarkkinoilla. Hyödykkeiden sekä raaka-ainepulan aiheuttama inflaatiopaine on nyt korkea.

Ruokapulan mainitaan aiheuttavan muun muassa poliittista epävakautta, konflikteja sekä muuttoliikettä. Pellolta pöytään –strategian mainitaankin olevan tärkeä tiekartta ruokajärjestelmän kestävyys- ja resilienssin lisäämiseksi. Tausta-asiakirjan mukaan on EU:n jäsenvaltioiden vastuulla taata etenkin matalan tulotason kotitalouksille kohtuullisen hintaisia elintarvikkeita inflaation aikoina.

Markkinoiden epävakaus, toimitusten häiriöt sekä vientikiellot ovat tausta-asiakirjan mukaan nostaneet elintarvikkeiden hinnat ennätyskorkealle. Tausta-asiakirjassa mainitaan Venäjän ja Ukrainan olevan merkittäviä maataloushyödykkeiden viejävaltioita. Tästä esimerkkinä on se, että FAO:n tilastojen mukaan noin 40 % Afrikan mantereen tuontivehnästä tulee näistä kahdesta valtiosta. Vaikka Mustanmeren satamien kautta tehtävistä elintarvikekuljetuksista on saatu aikaan sopimus, on edelleen epävarmuutta normaalin, sotaa edeltävän vientikapasiteetin saavuttamisesta.

Venäjän hyökkäyssodan alettua on kansainvälisen yhteisön piirissä syntynyt monia ruokaturvaa koskevia aloitteita erityisesti haavoittuvien maiden ja ihmisten auttamiseksi. EU-tasolla ruokaturva on nostettu sekä Ranskan että Tšekin puheenjohtajuuskausien prioriteetiksi vuodelle 2022. Vastauksena Venäjän aloittamaan hyökkäyssotaan EU on käynnistänyt työn solidaarisuuskaistoiksi Ukrainan ja EU:n välille. Solidaarisuuskaistatyön tuloksena viljan vienti Ukrainasta on nyt vakaassa nousussa.

Tausta-asiakirjassa painotetaan EU:n ruokaturvatilanteen olevan vakaa, sillä EU on omavarainen muun muassa viljan, kananmunien ja maitotuotteiden suhteen. EU:n viljanvienti on noussut 9 prosentilla vuosina 2021-2022, mutta kauden 2022-2023 viljantuotannon arvioidaan laskevan noin 2,4 prosentilla viiden vuoden keskiarvoon verrattuna.

Lisäksi tausta-asiakirjassa korostetaan EU:n elintarviketeollisuuden elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn ylläpitämisen tärkeyttä kestävässä maatalous- ja ruoantuotannon takaamiseksi. Samalla maanviljelijöiden haasteeksi muodostuu Pellolta pöytään –ja biodiversiteettistrategioiden mukainen kemiallisten kasvinsuojeluaineiden vähentäminen, sillä EU:n tavoitteena on vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttöä 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Komissio on jo esittänyt lyhyen ja keskipitkän aikavälin toimenpiteitä ruokaturvan parantamiseksi sekä viljelijöiden ja kuluttajien tueksi, mutta tausta-asiakirjan mukaan on pyrittävä myös ruokahävikin vähentämiseen. Tällä hetkellä EU:ssa arvioidaan syntyvän vuosittain noin 173 kg ruokahävikkiä henkilöä kohden. Komission tavoitteena on keskittyä etenkin maataloilla syntyvään hävikkiin.

Tausta-asiakirjan mukaan bioteknologiassa on tapahtunut suurta kehitystä viimeisen 20 vuoden aikana. Uudet geenitekniikat mahdollistavat geneettisen materiaalin muunnosten

tuottamisen entistä tarkemmin ja nopeammin. Asiakirjassa korostetaan, että nykyisessä globaalissa ruokakriisissä EU:lla ei ole varaa menettää mahdollisuuksia, joita nämä modernit jalostustekniikat voivat tarjota. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämättä jättäminen saattaisi asiakirjan mukaan heikentää EU:n kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla.

Asiakirjassa todetaan, että EU ja jäsenvaltiot varmistavat myös jatkossa, että EU-tasolla hyväksyttävät sanktiopaketit eivät kohdistu ruokaan. EU:n tulisi taistella Venäjän disinformaatiota vastaan, jonka mukaan sanktiot ovat syy maailmanlaajuisesti heikentyneeseen ruokaturvaan. Ottaen huomioon ilmastonmuutoksen myötä tapahtuvat muutokset liittyen lämpötiloihin, sademääriin ja tuholaisiin, EU:n tulisi asiakirjan mukaan lisätä tutkimuksen ja teknologian resursseja kestävyuden lisäämiseksi ruokajärjestelmässä.

Tšekki on esittänyt epävirallista maatalousministereiden kokouksessa käytävää keskustelua varten seuraavat kysymykset:

1. Miten nykyisten ja tulevien haasteiden (ilmastonmuutos, sota, inflaatio jne.) osalta koordinoidaan paremmin EU:n sisällä ja maailmanlaajuisesti, jotta saadaan aikaan enemmän kaikkien toimien synergiaa ja tehokkuutta globaalin ruokaturvan varmistamiseksi?
2. Kestävemmän ruokajärjestelmän kehittäminen keskittyy usein tuotannon intensiteetin laskemiseen. Mikä voisi olla uusien teknologioiden ja uusien jalostustekniikoiden panos kestävämmän ruokajärjestelmän aikaansaamiseksi?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on epävirallisen maatalousministerikokouksen keskustelu.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 6.9.2022

EU-ministerivaliokunta 9.9.2022

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.9.2022

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltio Tšekin tausta-asiakirja epävirallista maatalousministereiden kokousta varten: "Ensuring food security – the role of EU agriculture and food industry in sustainable global food production"

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Anna Santala, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 418,
anna.santala@gov.fi

Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 206,
jukka.virolainen@gov.fi

Johtava asiantuntija Sanna Viljakainen, MMM/RO/ETU, puh. 0295 162 037,
sanna.viljakainen@gov.fi

Korkeakouluharjoittelija Anna Afanasyeva, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 117,
annan.afanasyeva@gov.fi

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
